

Innehåll

Kontakter	1
Övergripande nyheter från Laboratoriemedicin	2
Länkning till provtagningsanvisningar (PTA) i Cosmic	2
Nyheter från Klinisk kemi	3
Ny mätmetod och ny beslutsgräns för S-TPO-antikroppar	3
Byte av externt laboratorium för S-CDT, disialo.....	3
Ändrad hantering av B-B-Lymfocyter CD19+/CD20+	4
Ändrad hantering av B-T-Lymfocyter CD4+/CD8+	5
Ändrade provtagningsrutiner för dU-Hydroxiindolacetat (5-HIA) och dU-Katekolaminer	5
Nyheter från Klinisk mikrobiologi.....	6
Fler externa analyser beställs och svaras i Cosmic.....	6
Ändrad cut-off för SMA (glatt muskel).....	6
Nyheter från Transfusionsmedicin	7
Preanalysavvikelser.....	7

Kontakter

Kundservice Laboratoriemedicin

021-17 35 50

laboratoriemedicin@regionvastmanland.se

Övergripande nyheter från Laboratoriemedicin

Länkning till provtagningsanvisningar (PTA) i Cosmic

För att minska risken för att ej uppdaterade länkar förekommer i Cosmic har länkar direkt till aktuell PTA ersatts med en länk till startsidan för PTA. Förändringen har redan trätt i kraft och gäller analyser från både Klinisk kemi och Klinisk mikrobiologi.

PTA för efterfrågad analys är sökbar från startsidan [Provtagningsanvisningar - Region Västmanland](#).

Anna Hill
Sektionschef Mikrobiologilaboratoriet
MLA Klinisk mikrobiologi

Mattias Karlman
Bitr. verksamhetschef
MLA Klinisk kemi

Nyheter från Klinisk kemi

Ny mätmetod och ny beslutsgräns för S-TPO-antikroppar

2026-05-27 byter vi metod för mätning av S-TPO-ak. Förändringen möjliggör analys på samma provrör som övriga tyreoideprover, då metoderna finns på samma analysplattform (Roche Cobas pro). Beslutsgränsen ändras och gråzonen tas bort.

Beslutsgräns

Mindre än 20 kIE/L = negativ

Mer eller lika med 20 kIE/L = positiv

Beslutsgränsen gäller från och med 18 års ålder.

Kliniska data

Diagnostisk sensitivitet för Hashimotos tyreoidit: 90,5 %.

En specificitet på 90,7 % observerades i en studie med patienter med icke-autoimmuna sköldkörtelsjukdomar eller icke sköldkörtelrelaterade autoimmuna sjukdomar.

Källa: Metodblad Elecsys Anti-TPO II för cobas® e 801, 2025-09, 08858462500V2.0, Roche Diagnostics GmbH.

Beställning/Provtagning

E-remiss Cosmic i första hand, alternativt pappersremiss 5.

Gelrör serum (gul propp).

För ytterligare information v.g. se [TPO-ak, S- - Region Västmanland](#) som kommer att uppdateras inom kort efter att metodbytet har genomförts.

Mattias Karlman
Överläkare, MLA, Klinisk kemi
Bitr. verksamhetschef, Laboratoriemedicin

Anna-Lena Hansson
Processledare Immunkemi

Byte av externt laboratorium för S-CDT, disialo

Från och med 2026-05-27 kommer S-CDT att skickas till Akademiska sjukhuset i Uppsala istället för Universitetssjukhuset Örebro. Detta möjliggör elektronisk överföring av remisser och provsvar, vilket innebär en klar förbättring eftersom provsvar tidigare har skrivits in manuellt.

Den principiella mätmetoden är densamma (kapillärelektrofores) och referensintervallet är oförändrat (<2,0 %).

Mattias Karlman
Överläkare, MLA, Klinisk kemi
Bitr. verksamhetschef

Anette Kristmansson
Processledare Provlogistik

Ändrad hantering av B-B-Lymfocyter CD19+/CD20+

Analyspaketet B-B-Lymfocyter CD19+/CD20+ avvecklas lokalt vid Jourlaboratoriet i Västerås från och med 2026-05-27. Från och med 2026-05-27 skickas proverna i stället till Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det nuvarande analyspaketet ersätts då av det externa analyspaketet B-Basal lymfocytanalys (EXT).

Det nya analyspaketet omfattar CD3, CD19, CD20 och CD16+56. Att paketet innehåller fler markörer än tidigare beror på att Akademiska sjukhuset inte erbjuder något analyspaket som enbart omfattar CD19/CD20.

För beställare innebär förändringen i korthet att beställning och svarshantering fortsatt sker i Cosmic, men att analysen inte längre utförs lokalt i Västerås. Hållbarheten är 24 timmar från provtagning till analys och analys utförs endast helgfri vardag.

Hållbarhet och transportlogistik innebär att proverna behöver tas på Laboratoriemedicins provtagningsenheter inom nedanstående tider för att säkert anlända analyserande laboratorium i tid:

Sala och Fagersta: måndag-torsdag kl. 13:00-14:45

Köping: måndag-torsdag efter kl. 13:00

Västerås: måndag-fredag kl. 07:00-08:30 samt måndag-torsdag efter kl. 13:00

Bakgrunden till tiderna är att transport till Uppsala avgår från Västerås kl. 09:30 med ankomst cirka kl. 11:00, samt att prover från länet behöver hinna till Västerås med eftermiddagstransporten.

Tidigare beställningar med det gamla analysnamnet kommer, när så är möjligt, att hanteras av laboratoriet i samband med övergången. Om prov har tagits enligt tidigare provtagningsanvisningar och därför måste kasseras av hållbarhetsskäl kommer laboratoriet att meddela beställaren.

Rutinerna kan komma att justeras när den samlade logistiken för externa flödescytometriska analyser är färdigställd. Laboratoriet återkommer vid eventuella förändringar eller kompletteringar.

Bakgrunden till förändringen är en samlad bedömning utifrån små provvolym, åldrande instrument, ökande kostnader och behov av långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Att behålla analyserna lokalt skulle innebära en oproportionerligt hög kostnad i förhållande till provvolymerna.

Johan Skogö
Överläkare Klinisk kemi

Angelica Fronda
Processledare Hematologi

Maria Kjellén
BMA/Objektspecialist IT

Ändrad hantering av B-T-Lymfocyter CD4+/CD8+

Analyspaketet B-T-Lymfocyter CD4+/CD8+ (HIV) avvecklas lokalt vid Jourlaboratoriet i Västerås från och med 2026-05-27 och proverna skickas i stället till Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det nuvarande analyspaketet ersätts då av det externa analyspaketet (B)Lymf-CD4+CD8+ (EXT).

För beställare innebär förändringen i korthet att beställning och svarshantering fortsatt sker i Cosmic, men att analysen inte längre utförs lokalt i Västerås. Hållbarheten är 48 timmar från provtagning till analys.

Den förlängda hållbarheten möjliggör följande provtagningsrutiner:

Sala och Fagersta: måndag-torsdag, med inlämning till laboratoriet senast kl. 14:45 på torsdagen

Köping: måndag-torsdag

Västerås: måndag-torsdag samt fredag morgon fram till kl. 09:00

Tidigare beställningar med det gamla analysnamnet kommer vid behov att hanteras av laboratoriet i samband med övergången.

Johan Skogö
Överläkare Klinisk kemi

Angelica Fronda
Processledare Hematologi

Maria Kjellén
BMA/Objektspecialist IT

Ändrade provtagningsrutiner för dU-Hydroxiindolacetat (5-HIA) och dU-Katekolaminer

Urin för analys av dU-Hydroxiindolacetat (5-HIA) och dU-Katekolaminer ska numera samlas i urinsamlingskärl utan tillsats. Tidigare har urinsamlingskärl med tillsats av saltsyra använts.

För ytterligare information v.g. se [Hydroxiindolacetat, 5- \(5-HIA\), dU- - Region Västmanland](#) samt [Katekolaminer, dU- - Region Västmanland](#).

Mattias Karlman
Överläkare, MLA, Klinisk kemi
Bitr. verksamhetschef

Anette Kristmansson
Processledare Provlogistik

Nyheter från Klinisk mikrobiologi

Fler externa analyser beställs och svaras i Cosmic

Från och med 2026-05-27 sker beställning och rapportering av nedanstående analyser i Cosmic (Mikrobiologifliken):

TORCH + Parvovirus B19 antikroppar
Parvovirus B19 IgM, IgG
Parotitvirus IgM, IgG
Parotitvirus PCR
Morbillivirus (mässling) PCR
Hepatit D PCR
Pneumocystis jirovecii PCR
Ureaplasma parvum/urealyticum PCR

Provtagning sker som tidigare [Provtagningsanvisningar - Region Västmanland](#).

Analyserna utförs vid externa laboratorier och svarsinmatningen till Cosmic sker tills vidare manuellt av Laboratoriemedicin. Förändringen kommer att ge en ökad spårbarhet och tydligare historik för provsvar samt minska hanteringen av papperssvar för beställarna.

Anna Hill
Sektionschef Mikrobiologilaboratoriet, MLA

Lena Hedlund
BMA/Objektspecialist IT

Ändrad cut-off för SMA (glatt muskel)

Enligt rekommendation i riktlinjen "Autoantikropsdiagnostik vid misstanke om autoimmun leversjukdom" från Svensk förening för Klinisk immunologi och transfusionsmedicin, har lokal lämplig cut-off vid analys med IF-mikroskopi av SMA, AMA och LKM utvärderats.

2026-06-01 ändras cut-off för SMA (glatt muskel) från titer 1:100 till titer 1:200. Cut-off för AMA och LKM förblir oförändrade, det vill säga bedöms med nuvarande cut-off på 1:100.

Vid vald cut-off bör cirka 3-5 % av det undersökta normalmaterialet vara positivt för SMA. Lokal utvärdering visade att med nuvarande cut-off på titer 1:100 är för hög andel av normalmaterialet positivt för SMA, medan en cut-off på titer 1:200 ger cirka 5 % positiva resultat. Vi höjer därför lokal cut-off för SMA från titer 1:100 till titer 1:200, vilket innebär att endast prover som är positiva vid titer 1:200 kommer bedömas som positiva. Prover som är negativa vid titer 1:200 kommer rapporteras som "Ej påvisade".

Anna Hill
Sektionschef Mikrobiologilaboratoriet, MLA

Maria Bergsten
Processledare Immunologi/Serologi

Nyheter från Transfusionsmedicin

Preanalysavvikelser

Blodgruppering och förenlighetsprovning (BAS- och MG-test).

Vi ser återkommande preanalytiska avvikelser för blodgruppering och förenlighetsprovning, där den vanligaste orsaken är att remissen saknar signatur för utförd identitetskontroll. Patientförväxlingar förekommer också, vilket i regel upptäcks när blodgruppen inte överensstämmer med tidigare registrerad blodgruppering.

Detta får flera konsekvenser: cirka 160 prover per år behöver tas om, vilket i vissa fall kan leda till fördröjd transfusion för patienterna. Hanteringen av dessa avvikelser tar sammanlagt omkring 67 timmar per år och motsvarar en kostnad på cirka 24 000 kronor. Detta är tid och resurser som istället kan användas i det patientnära arbetet.

För att undvika onödigt arbete kopplat till preanalytiska avvikelser, både under sommaren och framöver, vill vi uppmuntra er att genomföra den digitala utbildningen "**Kunskapskoll - Provtagning av Blodgruppering och Förenlighetsprovning**", som finns på Kompetensplatsen.

Kunskapskoll - Provtagning av Blodgruppering och Förenlighetsprovning

Online

I denna utbildning får du teoretiska kunskaper inom området, provtagning av Blodgruppering och Förenlighetsprovning. Utbildningen avslutas med ett kunskapstest.

Målgrupp: Medarbetare inom hälso- och sjukvården

Kategori

Vård, omvårdnad och medicin

Utbildningsform

Online

Genom att utföra utbildningen får ni en uppdatering av aktuella rutiner och krav, ökad trygghet i provtagningsmomentet samt möjlighet att bidra till en säkrare och smidigare transfusionsprocess.

Karin Delborn Höök
Transfusionsmedicinsamordnare